

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Gnojišče.

Gospodar, ki namerava prirediti gnojišče, mora paziti na sledeče:

Pred vsem na lego. Nekdaj se je mislilo, da mora biti gnojišče na najnižjem kraju dvorišča, kjer se nabira mnogo smeti in blata. Ta misel je napačna, kajti blato in smeti še niso gnoj. Lahko je namreč največja snaga ravno na takem dvorišču, kjer je veliko gnoja, nasproti pa je umazano in nesnažno dvorišče lahko jako revno, kar se tiče gnoja samega. Poglavitna stvar je, da se nahaja gnojišče blizu hleva, kajti na ta način se hlev laglje snaži in laglje se iznaša iz njega.

Gnoj mora biti v senci, zato je treba postaviti gnojišče na severno stran hleva. Da se pa senca pomnoži, je dobro nekoliko dreves posaditi ob gnojišču.

Deževnica se ne sme stekati v gnojišče. To je jako nevarno, kajti da se usuje ploha, lahko poplavi celo dvorišče. Da se temu izogne, napravi naj se strehi dober žleb, da se more voda ž nje

odtekati. Razen tega mora imeti gnojišče samo proti zunanji strani strm rob.

Globočina gnojišča. V prejšnjih časih se je govorilo o jamah za gnoj, ki so imele pa marsikaj škodljivega na sebi. Čim globokejša je kaka jama, tem težje se zavaruje, da voda vanjo ne dotaka, tim težje se tudi voda iz nje odpravlja. Ako je lega popolnoma suha, bodi gnojišče k večjemu en meter globoko, navadno zadostuje tudi pol metra.

Gnoj v jami naj ne bo naložen čez poldrugi meter na debelo. Kjer je tedaj gnojišče pol metra globoko, naj bo kup nad zemljo k večjemu en meter visok.

Gnojiščina tla morajo viseti proti enemu mestu, na tem najnižjem mestu pa se mora narediti jama za odtok. Kako pa napraviti tla, da ne puščajo, to je odvisno od raznih razmer. Povsod se to ne dá doseči z enim in istim sredstvom. Večkrat se dajo na lahki način sè samo ilovico in z drobnim kamenjem ali peskom tla zatrditi, da držijo.

Ograja gnojišča. Gnojišče naj ima podolgasto in jamasto podobo. Obé daljši strani naj obdaja

PODLISTEK.

Božje usmiljenje je zmagalo.

V vojski l. 1866. je bil pruski častnik na Avstrijskem močno ranjen. Prinesó ga v bolnišnico bližnjega mesta. Sestra, ki mu je stregla, ga praša, kakošne vere da je. Pove jej, da je katoličan, zraven pa tudi prizna, da že več let ni bil ne pri spovedi, ne pri svetem obhajilu, pa tudi zdaj ne mara nič čuti o kakem mašniku ali o svetih zakramentih. Vsmiljenka in duhovnik, kterega so poklicali, si na vso moč prizadevata, da bi ga prepričala, kako smrtno nevarne da so njegove rane, kako gotovo da bo pogubljen, ako se ne povrne k Bogu, pa vse zastonj; on je in ostane mrzel in trd, kakor sploh zastarani grešniki.

Dolgo časa je preteklo. Zopet stopi sestra k bolnikovi postelji. V roki ima molitevno knjigo ter reče: „Gospod stotnik! V naši bolnišnici se oskrbljuje med drugimi tudi ranjen vojak Vašega polka. Naš častiti gospod župnik so mu dali to

knjižico, v kateri so zapisane besede: „Anton B. Janezu M., rešitelju svojega življenja, iz ljubezni in hvaležnosti.“ — Vojak pravi, da se pišete Vi ravno tako, kakor ta Anton B.“

Stotnik vzame knjižico, roka se mu trese, prebere omenjene vrstice, nato pa reče ves ginjen: „Anton B. so bili moj oče, bili so trgovec v nekem mestu ob Reni. Pred kacimi štiridesetimi leti so popotovali na Avstrijsko, pa ravno v tukajšnji okolici sta jih napadla dva tolovaja. Po istem potu pride neki ptujec, ki svoje lastno življenje v nevarnost postavi in tako mojega očeta reši iz oblasti tolovajev. Pa kako so morali moj oče prositi, da so izvedeli ime tistega, ki jih je otel gotove smrti. Imenoval se je Janez M. in je bil delavec v tem mestu. — Gotovo mi vejo gospod župnik povedati, kje da zdaj živi ta mož.“

„Janez M. je do smrti preskrbljen v nekem zavodu tukajšnje župnije,“ odgovori sestra: „postaral se je že in moči so mu opešale. Takoj ga bom poklicala.“

zid za pol metra višji od dvorišča, od obeh nasprotnih ožjih stranij pa naj bo gnojišče položno nagnjeno proti sredini, tako da se z vozom popolnoma lahko skozi pride.

Velikost gnojišča se ravna v prvi vrsti po številu živine, potem pa po menji pridelkov. Kjer se pridelki v pravem redu menjavajo, tam se tudi gnoj večkrat izvaža, tako da ne leži dalje časa ko dva meseca in pol. Potrebuje se pa prostora za gnoj od vsake krave po priliki štir kubične metre, od teleta in konja dva in pol, od prašiča polovico kubičnega metra.

Jama za odvod sè sesalko se mora narediti v sredini tiste podolgate strani gnojne jame, ki je vspešna s hlevom, in sicer na najnižjem mestu. Pokrito gnojišče stane dvakrat toliko kakor odprto, nepokrito gnojišče.

Slovinci, ustanovljajmo si kmetijske zadruga!

Gospodarsko propadanje kmetškega stanu je napotilo nekatere človekoljube, da so začeli misliti, kako bi se propadanje ustavilo in bi se kmetški stan postavil na trdne in zdrave noge. Na Nemškem in Francoskem, kjer je bil kmetški stan že pred leti v taki nevarnosti, kakor je naš sedaj, poskušali so že tedaj rešiti kmetški stan pogina. In reči moramo, da se jim je v veliki meri posrečilo in sicer s pomočjo Rajfajznovih posojilnic in kmetijskih zadrug. Posojilnice so našim bralcem že več ali manj znane, ker v nekaterih krajih imajo že dalj časa posojilnice; a Rajfajznove posojilnice, katere so začeli pri nas šele lansko leto ustanovljati, so za kmeta najboljše in najceneje. Rajfajznove posojilnice, ki so v prvi vrsti za kmeta,

Janez M. se kmalo prikaže v bolnišnici. A predno ga pripeljejo k bolniku, dopovedala mu je vsmiljenka natanko vse, kar se je dogodilo. Stotnik in starček, oba sta se srčno razveselila, ko sta se spoznala in si v roke segla. — „Moji stariši že mnogo let počivajo v hladni zemlji,“ povzame častnik besedo. „Moj stareji brat Pavel, ki je prevzel trgovino po očetu, in jaz, sva do kraja pozabila, koliko dobrega da ste nam skazali. Pri vsem tem pa, kako rad bi Vam bil moj brat odkazal miren kotiček v svoji hiši za Vaše stare dni, samo da bi bil kaj izvedel o Vas!“

Glasno ihteč odgovori Janez: „Hvala Vam, gospod! jaz pa vendar ne bi bil rad zapustil svoje domovine, ki jo tolikanj ljubim. Tam na bližnjem pokopališču počivajo moja mati, katerih grob obiščem skoraj vsaki dan. Vaš oče so mi že davnej, in pa prav obilno poplačali tisto malenkost, kar sem jim dobrega storil. Hoteli so me sprejeti v svojo službo, pa sem odklonil laskavo ponudbo,

posojujejo denar pod najugodnejšimi pogoji in ne iščejo dobička, ker ga ne potrebujejo, a če imajo kaj dobička, podpira se s tistim kmetijstvo. Rajfajznove posojilnice so zadruga kmetov, naj so ti revni ali premožni, med tem ko so posojilnice po načinu Schulze-Delitsch, kakoršnih je nekaj med nami, bolj zadruga kapitalistov, ki gledajo na tó, da posojilnice naredo več dobička, katerega si potem pod imenom dividende delé. Kadarkoli so se ustanovile Rajfajznove posojilnice, bil je njih blagodejen vpliv v kratkem očividni. Oderuštvo je ponehalo in stiskani kmetič, katerega so izžemale oderuške pijavke, dihal je kmalo slobodnejše. V njem se je zbudila zavest, da je ravnopraven, da ni obsojen v večno tlačanstvo. Dal Bog, da bi bilo v naši domovini kmalu dovolj kmetijskih Rajfajznovih posojilnic.

In kmetijske zadruga? — Danes nam prostor ne dopušča, da bi se ž njimi obširneje pečali. Zato le ob kratkem: Kakor zatirajo posojilnice oderuštvo na denarnem polji, tako ga zatirajo zadruga na gospodarsko-trgovskem. Kmet prodaja svoje pridelke a kupuje izdelke tovarnen in pridelke drugih dežel. To kupčijo pa posreduje prekupec, ki gleda le nató, kako bi se njega več prijel na škodo prodajalca in kupovalca, on na jedni strani cení na drugi pa draži, takó, da se navadno ves dobiček pridelkov prime prekupeca. V prvi vrsti je prekupec žid, a kjer pravega žida ni, tam se dobi kráčeni žid, ki ljudstvo izsesava. Te pijavke se dadó zatreti le s pomočjo kmetijskih zadrug. Zadruga skrbé tudi za povzdigo živinoreje, vinoreje in poljedeljstva. Zadruga bodo posredovale med prodajalcem in odjemalcem in pri tem ne bodo iskale več dobička, kakor ga potrebujejo v pokritje stroškov. Prodajalec bo svoje

in to zavoljo svoje matere. Namesto tega pa so mi dali toliko denarja, da sem ž njim poravnal svoje lastne dolgove, pa še za mojo priletno mater je toliko ostalo, da so mogli na starost brez skrbi živeti. To molitevno knjižico so mi dali v spomin, ki sva jo midva z materjo vedno rabila pri svojih pobožnostih. Dobro je že oguljena, ker se je z menoj vred postarala.

Prihrula je vojska v te kraje. Obnemogle in ranjene vojake so sprejemali po raznih bolnišnicah našega mesta. Obilno so prihajali mili darovi, da se olajša tem revežem njihova žalostna osoda. Tudi jaz bi bil rad kaj pomagal, a vboji starček nisem imel družega, ko to tako priljubljeno knjižico. Prinesem jo gospodu župniku s tem namenom, naj bi služila v tolažbo in spodbudo kakemu zapuščenemu vojaku. Dobri Bog pa mi je tisočero blagosloyil ta mali darek, kajti po tej knjižici sem spoznal Vas, sina svojega nepozabljivega dobrotnika.“

pridelke prodal dražje kakor sedaj in kupovalec bo dobival ceneje. O tem drugič več.

Na Nemškem in Francoskem so dosegli že lepe vspehe, katere bomo videli tudi pri nas, kadar kmetijske zadruga začne poslovati. V državnem zboru čaka predlog o kmetijskih zadrugah rešenja. Ker je pa dotlej, ko se vpeljejo zadruga potom države, še precej poti, ne smemo držati križem rok, ampak začnimo preje. Vzglede že imamo na Slovenskem in sicer na Dolenjskem. V Dobrépoljah se je ustanovila prva kmetijska zadruga pod imenom: „Kmetijsko društvo v Dobrépoljah, registrovana zadruga z omejeno zavezo“. In okrožno sodišče v Novem mestu jo je vpisalo v združni register.

Glejmo, da možje, ki vstanovljajo take zadruga, in se nesebično boré za povzdigo in svobodo svojega stanu, ne ostanejo osamljeni, ampak se jim pridružijo vneti možje po drugih okrajih. Gospodarska revščina je povsod velika, a nikdar nam ne bode bolje, ako si sami ne pomagamo. — Slovenci, ustanovljajmo si kmetijske zadruga!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor je odložen do jeseni. Gosposka zbornica je imela 27. junija zadnjo sejo. Sprejela je, kakor poprej, zbornica poslancev sladkorni zakon, o katerem smo zadnjič govorili, brez vsacega razgovora. Da, pri nas dobé bogatini vse, le reveži nič. Lahko so hvaležni. Kaj če plačuje ubog delavec sladkor 2 ali 3 kr. dražje, da le baronom fabrikantom milijoni ne uidejo! Gosposka zbornica je med drugim obravnavala tudi o državnem posojilu za Kranjsko deželo zavoljo zadnjega potresa, o pregledanju zemljiškega katastra, pri

Stotnik je bil živo ganjen. — „Blagi mož!“ milo poprosi, „prepusite meni to knjižico. Sestra Rozalija mi bo brala iz nje. Pa tudi Vi molite za-me, vbozega, velicega grešnika!“

Zarek milosti božje je posijal v srce častnikovo. Janez sam gre po dušnega pastirja. Sè znamenji resnično skesanega in spokornega duha sprejme bolnik svete zakramente in malo ur potem mirno v Gospodu zaspi.

Mir je bil sklenjen. Pavel B. se preseli v avstrijsko mesto, kjer je umrl njegov brat. Položi mu venec na grob in pobožno moli. Bogato je obdaril samostan vsmiljenih sester, ki so tako požrtvovalno stregle njegovemu bratu, pa tudi bolnišnico, kjer so tako ljubeznjivo ž njim ravnali. Staremu Janezu pa je osebno skazal svojo hvaležnost ter v zavodu, kjer je živel, zanj založil precejšnjo svoto, da si je mogel marsikak priboljšek privoščiti v ostalih dneh svojega življenja.

katerej priliki je grof Eibesfeld opozarjal, v kakej stiski so kmetje zlasti po naših bližnjih deželah, da nimajo v zadnjih desetletjih prav nič dobička,

Židje in liberalci sploh se jeze penijo, da na Dunaji niso več gospodarji. Ali krščansko gospodarstvo vendarli ne bode tako slabo. Gospodje odborniki so to s tem pokazali, da so začeli pri sebi: znižali so prihodke županu, podžupanu in svetovalcem letno za 45.000 gld. Judje bi pač sebi od ust ne odrkali kruha.

Niževavstrijski deželni zbor se snide od 1. do 3. julija, da spremeni volilni red. Tudi kranjski deželni zbor bode imel baje nekako isti čas par sej.

Naši Mažarji so vedno bolj predrzni. Od nekdanj že imajo navado utikati se v naše reči, dasi ne plačujejo k skupnim stroškom niti tretjino toliko kakor mi, ali zadnji čas pa vže tako, da kar zahtevajo od ministra, naj se potegne zato, da dr. Lueger in drugi poštenjaki na Dunaju ne bodo smeli povedati resnice: na Mažarskem gospodari jud in framazon; na Mažarskem ni nobene pravice za narode, ki niso Mažarji; Mažarji se redé z našimi žulji, tako ne sme biti. Oholeži sklepa jo zoper našo polovico družbe, kriče po Mažarji: „Ne skupujte in ne prodajajte v Avstriji, posebno ne na Dunaju!“ Tega bi se naša polovica prav nič ne bala; kedo pa bolj škoduje našej trgovini z moko, živino itd., kakor ravno Mažarski trgovci, ki so večinoma judje. — Veselo je, da se tudi na Hrvatskem zadnji čas začenja bolj odločen boj zoper naduto obnašanje židovsko-liberalnih Mažarjev. — Kakošen duh veje na Mažarskem, posebno lepo kaže tole. 21. junija so framazoni, najhujši sovražniki krščanstva, blagoslovili novo palačo framazonske lože v Budimpešti. Prostor zanjo je dalo mesto zastonj!

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Balkanu se vedno bolj kaže, da name-ravajo državice: Rumunija, Bolgarska, Srbska, Črnagora in morda tudi Grška napraviti neko zvezo med seboj. Srbi in Bolgari s Črnagorci vred so si vže prav dobri, ker imajo strica na Ruskem. Črnagorski knez Nikolaj je bil zadnje dneve v Belemgradu slovesno sprejet, istotako so Srbi kaj slavno in prijateljsko sprejeli bolgarskega Ferdinanda odpadnika; tudi Srbi in Grki se prijazno pogledavajo.

Na otoku Kreti ga še ni miru. Turški vojaki moré in požigajo. Ni čudo, da kristijani skušajo bežati, ali pa umreti v boju zoper turško krutost. Zadnji čas so se vendar zastopniki tujih vlad, na čelu jim je avstrijski poslanec, pri sultanu prav odločno potegnili za pravice kristijanov, kaže, da bode pomagalo, kajti bolna Turčija se boji naših in drugih pušk, dasi jej ni za pravico prav nič.

Tudi v Mali Aziji so upori zoper turško vlado. Dan menda ni daleč, ko se bode reklo: Turčije ni več.

V Belgiji imajo 5. t. m. dopolnilne volitve. Nasproti si bodeta stali krščanska in pa socialno-demokratska stranka. Socialni demokrati zlasti po mestih tamo od dne do dne izgubljuje več tal, le na kmetih imajo še nekoliko upanja. Pri nas pa je baje samo narobe.

Francozi veselja poskakujejo, ker so svojej državi priklopili veliki in bogati otok Madagaskar ob južni Afriki. Ali bati se je, da jim bode v kupo veselja kanila še marsikatera kapljica pelina. Tamošni vojeviti rod Hovas jim ne bode dal kar z lepa mirú.

Baratieri, laški vojskovodja, ki je tako hrabro bežal pred Abesinci v Afriki, je bil pred vojnim sodiščem oproščen. Sedaj se pripelje v Trst, odkoder gre na južno Tirolsko, kjer je doma.

Na otoku Kubi se poje vedno stara pesem. Spanjci vedno zmagujejo, ali ustaši se vendar ne manjšajo; vedno zmagujejo Spanjci, pa bodo vendar poslali še 100.000 novih vojakov na Kubo.

Piše se nam:

Črnomelj, 24. junija. — Črnomaljski okraj je bil najbolj pokončan po trtni uši. Sedaj pa hvala Bogu zopet trtoreja lepo napreduje. Letos je razdelilo poljedelsko ministerstvo več stotisoč trt, ki so prišle iz Francoskega. Res, da jih je bilo v začetku treba plačevati, a cena je bila precej nizka. Veliko se jih je pa razdelilo na prošnjo okrajnega glavarja črnomaljskega čisto zastonj, le pošto je bilo treba plačati. Tako so prišle te trte po 10 kr. 100 trt. Da bi se le vse dobro obnesle! Zakaj le preveč jih še čaka, rekoč da se hočejo prepričati, kako bodo rastle drugim. Nekateri, ki so kmalu začeli saditi, imajo tudi že novo vino. Skrbel pa je za vse posebno gosp. Šetina, ki je tudi vodja državne trtnice v Črnomlju. Prihodnje leto bo tudi ta lahko oddala prek sto tisoč trt. Letos se je trtnica precej povečala. Tudi se je letos ustanovil tukaj poleg trtnice tako potreben sadni vrt. Ljudje bi radi sadili sadje, pa dosedaj ga ni bilo dobiti. Zato bo pa tudi ta vrt, če je tudi le začetek, dobro uplival na posestnike. Kraj je gotovo pripraven za sadjerejo. Le treba je, da bi zlasti kmetijska podružnica nekoliko več storila v tem oziru. Pa baje preveč počiva.

Letos se hvalijo da bo veliko sadja. Posebno orehov je veliko v Rodinah in pa sliv. Na Maverlu so se pa slive skorej vse spremenile v nekake rožiče. Drugod so se dobro ohranile. Zato so tudi že govorili posestniki, da bi se naš poslanec potrudil in dosegel, ako je mogoče, da bi se lahko žgalo bolj po ceni, kakor sedaj, posebno za ta čas, dokler ni vina.

Vino sicer do sedaj dobro kaže, kjer so še trte. Na Maverlu je precej toča pobila 12. t. m. zjutraj okoli 11 ure. Škodovala je posebno trti. — Delo za vodovod je bilo razpisano že po zimi, pa dosedaj je še vse tiho. Vode je sicer dovolj, a pitne vode ni. Zakaj razun par kapnic ni druge vode kakor iz reke Lahine, ki je pa poleti vsa z gosto mreno prevlečena,

kakor mleko s smetano. A boljše je čakati, da bo saj dobro narejen.

8. t. m. so začeli tukaj farno cerkev popravljati. Če je bilo kaj potrebno, je bilo to. Zidarsko delo je prevzel Jakob iz Metlike, altarje bo delal g. Vurnik iz Radoljice. Mizarske reči pa zdeluje g. Valentin iz Krupe. Tačas so sv. zakramenti shranjeni v cerkvi sv. Duha v mestu, ki je precej lična, le slikarija bi bila lahko boljša. Da bo cerkev enkrat olepšana, potem se mogoče spomni tudi magistrat in popravi svojo mestno hišo. Posebno bo pa gotovo hranilnica kaj ukrenila zastran svoje zapuščene hiše, kar bo mesto dokaj okrasilo, ker stoji v sredi mesta.

Iz Kopra, 20. junija. — Bilo je spomladi ko sim se peljal po železnici čez lepo Štajersko deželo. Na železniški progi med Mariborom in Celjem, vstopila je družba spodnještajerskih kmetov, vračajočih se iz bližnjega semnja. Kmalu se je začelo živahno govorjenje o ravnokar vstanovljeni Celjski gimnaziji. Večina je zabavljala, češ, kaj nam je potreba slovenskih šol, ko ima slovenski jezik tako malo veljave. Vneti govorniki so v nemškem jeziku, katerega so nekateri govorili kakor da bi otrobe vezal, skušali dokazovati, da v slovenščini ni prave omike, da slovenskega jezika ne more nikdo rabiti v nobenem uradu, ne nikjer kamor se oberne, kakor edino doma za pečjo; in še mnogo družega. Bilo jih je več kateri bi bili radi vgovarjali takemu govorjenju, ali ni jim obveljalo, kajti posmehovali so se jim, češ, da zato zagovarjajo svoj jezik ker družega ne znajo. Nato se pa vzdigne mož visoke rasti, prave slovenske korenine sin, ter jim s krepkim glasom dokazuje, kako velika je njih zmota: „Slovenci ste, kajti slovenska mati vas je rodila, slovenska mati vas je učila govoriti in slovenska zemlja vas redi; slovenski jezik se sme rabiti v vsih, tudi višjih krogih, samo Slovenci moramo biti, a ne, odpadniki“. Tako jim je očital, in jih k zavednosti spodbujal z modro in prepričevalno besedo.

Podobne dogodbe, kakor tu omenjena, vrše se pa kaj pogosto po vseh pokrajinah naše mile domovine, in le prepogosto tudi tukaj pri nas, le žalibog redko se nahaja človek, ki bi take nevedne in omahljive rojake zavrnil, podučil, jih opozarjal na slabe nasledke njih omahljivosti ter skušal ponos vzbuditi na njih narodno zavednost.

Veliko koristi, kdor v enakih slučajih z modro lepo besedo v take pogovore poseže in ljudi zopet za narod pridobi. Sevé, pri naših lahonih je treba še bolj glasan biti, ker človeka preupijejo; umikati pa se jim ne smemo, če nam je mar naša narodnost! Tedaj pogum!

Domače vesti.

(Prva izdaja) današnje številke „Dol. Novic“ je bila zaplenjena zaradi objavljenega neljubega dogodka na Mažarskem, katerega smo brali v dunajskih listih, ki niso bili zaplenjeni, in ga v resno svarilo ponatisnili. Naj torej častiti naročniki oprosté, da drugo izdajo nekaj kasneje prejmejo.

(Prvo sv. Obhajilo) so imeli učenci tukajšnje deške šole dné 21. junija, na praznik sv. Alojzija. Ker je bila ta dan 75letnica, odkar so sv. Oče Leo XIII. prejeli prvokrat sv. Obhajilo, podelili so prvoobhajancem popolen odpustek. S kakim veseljem je tedaj pristopilo 48 dečkov prvokrat k mizi Gospodovi! Že veseli obrazi so razodevali notranji mir, g. katehetu pa s tem poplačali obilni trud. Bog daj stanovitnost!

(Šolsko veselico) bodo imeli učenci deške šole, če ljubi Bog zdravje da, dné 14. julija ob 2. uri popoldne v dvorani „Katoliške družbe“ rokodelskih pomočnikov. Tu bodo na ogled položeni raznovrstni izdelki učencev. Vabijo se k tej veselici stariši in prijatelji šolske mladine.

† (Umrl) je minoli torek g. Viktor Rosina, c. kr. notar v Mokronogu v najlepši moški dōbi. Želel je v rojstnem kraju počivati, zato se bo truplo pokojnikovo prepeljalo do Kandije, in od tam se bo vršil pogreb na Šmihelsko pokopališče. Naj v miru počiva!

(Občinske volitve za Novo mesto,) ki so se bile vršile še pred božičem, niso zadobile vladnega potrdila, ker nekaj pooblastil ni bilo pravilno napravljenih. Razpisale se bodo sedaj nove volitve menda za dan 15. julija. Zanimanje za volitev je precejšnje, toda sporazumljenja o kandidatih ne bode, kakor je do sedaj videti, in se bodo volilci delili v dva tabora. Imena kandidatov nam še niso znana.

(„Dolenjsko pevsko društvo“) priredi v nedeljo dné 5. julija to je na praznik sv. Cirila in Metoda koncert na vrtu Tučkove gostilne. Meščanska godba začne igrati ob 5. uri popoldne; tamburanje (skupno dame in gospodje) in petje se začne pa ob 8. uri.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juniju 1896 je 93 strank vložilo 19.470 glđ. 21½ kr., 58 strank vzdignilo 10.922 glđ. 80 kr.; toraj več vložilo 8.547 glđ. 41½ kr.; 16 posojil se je izplačalo 7.200 glđ.; stanje vlog 266.821 glđ. 22½ kr.; denarni promet 58.802 glđ. 86½ kr.

(Vsak Dolenjec) vé, koliko store naši usmiljeni bratje v blagor sirotam-bolnikom. Vže večkrat smo o tem pisali. Hvala Bogu, glas ni zastoj. Zopet veselo naznanjamo nove darove od nekaterih dolenskih občin v spodbudo še drugim. Darovale so letne doneske občine: Doberniče 10 glđ.; Trebelno 20 glđ.; Velika Loka 20 glđ.; Bela cerkev 10 glđ.; Mokronog 20 glđ.; Prečna 30 glđ. Živeli naslednice! — Razven tega so se spomnile z doneski dolenske posojilnice: Metlika 10 glđ.; Radeče 16 glđ. 49 kr.; Mokronog 20 glđ.; Črnomelj 10 glđ.

(Vreme) se nam noče urediti, kakoršno bi želeli za kres. Sicer kaže vse prav lepo brez izjeme; vendar bi solnca nekoliko več prav želeli. Razven tega nas plašijo dan na dan črni oblaki, ki prete z ledenim zrnjem. Čujemo da je po nekod vže pobila grozno toča.

(Čudno žival) nam je poslal mašnik pri Magdalenaricah na Radlici preč g. Žan. Je to mlada nekaj tednov stara srnica, ki ima samo zadnji dve nogi. Videti je, da se je dobro počutila, dokler je pila materino mleko — a potem je bilo gorje, ker po dveh nogah ni mogla za hrano. Našli so še živo v gozdu radeljske grajščine „Radeljska hosta“. Iz mesta smo poslali g. F. Schulzu preparatérju za ljubljanski Rudolfinum. Gospod je bil pošiljatve prav vesel, češ, da bode zbirko pomnožila kot posebna „redkost“.

(Iz Šent Jerneja) se nam poroča: Ker je bil praznik sv. Alojzija na nedeljo, je tukajšno učiteljstvo sklenilo pri domači učiteljski konferenciji, da se ta god šolske mladine obhaja v sredo t. j. na krsten dan sv. Janeza 24. junija t. l. Prišli so večinoma vsi šolski otroci, ki jih je letos 620 šolo obiskajočih. Bila je ob 7. uri zjutraj sv. maša, ki jo je bral gospod katehet. Pri maši so šolarji IV. razreda lepo peli, posebno odsv. Alojzija, napev g. Ignacij Hladnika. Tudi vsako soboto imamo šolarsko sv. mašo,

in kaj lepo otroci pojo. Med sv. mašo je gospod katehet imel zelo primeren govor na otroke od svetega Alojzija, in od svetega Janeza Krstnika. Po sv. maši je pa vsem dečkom gospod nadučitelj Saj je pred svojo hišo kazal, kako se na ameriške trte naše trte na zeleno žlahni ali cepi. Že veliko, šolo odrastlih otrok zna požlahntevati v naši fari. Potem so imeli prosto.

(V Črmošnjicah) je bil sejm na dan svetega Janeza Krstnika prav dobro obiskan. Prignali so od vseh strani jako mnogo živine. Živahna je bila kupčija s kravami, slabša z voli. Le škoda, da se je ob ½1. popoldne vlila ploha in tako sejm pokvarila. Bati se je bilo toče, pa vendar ni bilo hujšega, kakor da je marsikteri sejmar do kože premočen prišel domu.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Novem mestu) pošilja te dni okoli dosedanjih članov in drugih znanih šolskih prijateljev in prijateljic po mestu in Kandiji nabiralno polo s prošnjo, da izvolijo vpisati in ob enem vplačati doneske za leto 1895, kolikor se to dosedaj še ni zgodilo. Blagim prijateljem revne naše šolske mladine priporočamo prekoristno našo šolsko družbo v izdatno podporo. — Doneske sprejemlje zlasti od gg. družabnikov z dežele, tudi načelnik Ivan Krajec, knjigotržec v Novem mestu.

Načelnništvo.

(„Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov“) je naslov knjižici, ktera je kot ponatisek iz „Kmetovalca“ raynobar izšla v založbi deželnega odbora kranjskega. Knjižico je prav poljudno spisal deželni potovalni nčitelj Frančišek Gombač v Ljubljani ter ji v pojasnilo dodal 28 slik. Knjižica se dobi v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani za 20 kr. izvod s poštnino vred. Ker vinogradarstvo po naših krajih vsled trtne uši tako silno nazaduje, z veseljem pozdravljamo to knjižico, v kateri nas gospod pisatelj poučuje, kako z ameriški cepljenkami zopet lahko zasadimo vinograde, katerih nam trtna uš ne bo več uničila. Ves navod je pisan lepo pregledno, v oddelkih s svojimi naslovi. Na konci knjižice je gospod pisatelj tudi opisal dve najhujši trtni boleznii, grozno plesnobo in strupeno roso, ter je povedal, kako se jih je treba braniti.

Razne vesti.

* (V kolikih dneh se pride okoli sveta?) V sedanjih razmerah se pride okoli sveta v 70 dneh; med potjo se je treba le šestkrat presesti. Čez štiri leta (1900) pa, ko bo dogotovljena sibirski železnica, dalo se bo priti okoli sveta v 40 dneh. Od Londona čez Petrograd do Port Arthurja ob tihem morju se bo prišlo z brzovlakom v 12 dnevih in 7 urah. Odtod v St. Francisco in čez Ameriko in atlansko morje v London nazaj. Tudi cena vožnje se bo zelo znižala. Doslej je vožnja okoli sveta veljala 2200 mark, poslej pa bo le 1600 mark, seveda brez hrane in prenočišča.

* (Iz Petrograda) se piše: V Eiflisu je neka Urumsina Arutjanova umrla stara 120 let. Bila je do smrti vedno krepka ter je opravljala še sama vsa hišna opravila; šivala je še brez očal. Zapustila je dva sinova, stareji ima 80 mlaji pa 70 let. Na Ruskem se sploh dostikrat dobé jako stari ljudje.

* (Kronanje ruskega carja) se je godilo s tacimi slavnostmi, da o njih mi drugi skorej pojma nimamo. Posebno veselo za nas je pač, da je ob tej priliki mogočni ruski car prav posebno odlikoval pa-peževega poslanca Agliardijsa — Ali prelepo slavnost

je grozno metila velikanska nesreča. Dne 30. aprila so delili ubogim jed in pijačo, kakor je to ob takej priliki starodavna navada. Pri tem pa je nastala taka gnječa, da je bilo poteptanih do smrti nad 2000 ljudi, grozno število pa poškodovanih. Car je dal vse pokopati na svoje stroške, družinam ponesrečenih pa precej izplačati po 1000 rubljev. (Eden rubelj ima nekaj nad 1 gld. 50 kr.).

* (Hrvatsko-slovenski klub „Slavije“ v Pragi.) se je dne 21. majnika kot poddruštvo vse-slovanskega akad. društva „Slavije“ ustanovil. Na občnem zboru dne 27. majnika sprejel je od odbora predložena pravila, ktera je i odbor „Slavije“ v redni seji dne 30. majnika potrdil. Ima naslednji odbor: cand. jur. Lav. Mazzura, predsednik, stud. jur. Dragotin Svajger, predsednikov namestnik, cand. jur. Ivan Milan Hribar, tajnik, stud. jur. Živko Bertić, blagajnik, stud. phil. Ivo Dobžansky, knjižničar, stud. phil. Andro Kaparović, namestnik ostalih upravnikov. — Omenjeni klub akademičnega društva „Slavije“ v Pragi je imel 24. junija društveno zabavo z kaj-mikavnim programom.

Loterijske številke.

Gradec 13. junija	29	56	90	8	4
Trst 20. „	3	49	22	11	46
Gradec 27. „	51	89	30	73	35

Bogu Vsegamogočnemu je dopadlo našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, sina, brata, svaka in strijca, gospoda

Viktor-ja Rosino,

c. kr. notarja v Mokronogu,

po trimesečni mučni bolezni, previdenega s svetemi zakramenti, danes 30. junija ob 1/24. uri zjutraj, v 41. letu svoje dobe, k sebi v boljše življenje poklicati.

Truplo predrazega ranjcega bode se v četrtek, dne 2. julija ob 5. uri zjutraj v Mokronogu blagoslovilo in potem v Kandijo poleg Novega mesta odpeljalo, od koder se bo vršil pogreb na Šmihelsko pokopališče ob 10. uri predpoldne.

Svete maše zadušnice čitale se bodo v tukajšnji župni cerkvi, na Žalostni gori in v Šmihelu.

Dragi ranjki bodi priporočen v molitev in blag sponin.

V Mokronogu, dne 30. junija 1896.

Amalija Rosina roj. Klančar,
soproga.

Joško, Slavko,
sinka.

Mirka,
hčerka.

Tihoga sočntja se prosil!

Hiša

v Novem mestu se pod ugodnimi pogoji proda ali v najem odda, v katerej je sedem sob, dve kuhinji, edina kovačnica v Mestu, vodnjak doma in v postranskem poslopju prostor za kolarsko delalnico. Pri hiši je obširna njiva za vrt. Več pove vredništvo „Dol. Novic.“ (154—2)

Na prodaj je 60—70 veder

dobrega dolenjskega vina.

Več pove g. Anton Kos v Novem mestu.

Razglas

v splošno znanje, da je s privolitvijo c. kr. deželne vlade prestavljen letošnji

Miklaužofski somenj v Metliki

na 15. decembra 1896.

Županstvo mestne občine Metlika,

dne 28. aprila 1896.

(119—3)

F. Salloker l. r., župan.

RAZGLAS.

V pondeljek 6. julija 1896 se bode vršila ob 11. uri dopoludne v ravnateljski pisarni novomeške gimnazije

manjševalna dražba

za oddajo raznih na 746 gld. 39 kr.

proračunjenih popravil gymn. poslopja.

K tej dražbi se vabijo podjetniki s pristavkom, da leže podrobni dražbeni in stavbeni pogoji, kakor tudi načrt in stroškovnik na razpolago v ravnateljski pisarni novomeške gimnazije vsak dan od 11.—12. ure dopoludne.

Vsak ponudnik mora, predno se prične ustmena dražba, položiti 5% vadij, katero svoto bo moral podjetnik povikšati do 10% kavecije.

Sprejemale se bodo tudi postavno kolekovane pismene ponudbe, ako jim bo priložen vadij, in ako dojdejo do začetka ustmene dražbe.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo.

V Novem mestu 1. julija 1896.

(160)

Učenec

14 do 15 let star, ki je vsaj ljudsko šolo dovršil, in pošteno vzgojen, vsprejme se v trgovino z mešanim blagom. Kje? pove uredništvo „Dol. Novic.“ (166—1)

Posušene gobe

ali jurje, kupuje v vsaki množini

(165—1)

Anton Jakac,

gostilničar v Kandiji pri Novem mestu.

Podpisani naznanja, da dela prav po nizki ceni lepe vsakovrstne lončene peči Visoke za greti, kmetske za kruh peči, in štedilna ognjišča (šparherde) in vsa k temu spadajoča dela glinene robe raznih barv, ter si dovoljuje, te s tem slavnemu občinstvu in častiti duhovščini priporočati.

Franc Piletič,

pečarski mojster v Gradacu pri Metliki
na Dolenjskem.

(164—1)

Kupovalci vina, pozor!

Na Topolovac-u v Istri pošta Opertalj, dobi se še mnogo pristnega belega in rudečega vina, po 15—16 gld. hektoliter. Obrnite se na Matija Knavs-a. (130—8)

Na prodaj je

ceno in pod ugodnimi pogoji, skoro nov mlin, ki ima vedno dosti vode. Isti ima tri tečaje in stope. Nahaja se zraven travnik in vse potrebno gospodarsko poslopje. — Več pove

Rudolf Kunstelj,

(146—2) gostilničar v Škocjanu na Dolenjskem.

Kleparski učence

iz dobre hiše se sprejme takoj pri

Andreju Agnič-u,

(152—2) kleparskemu mojstru v Rudolfovem.

Klavir in male orglje

s petimi spremeni — trije cinasti in dva lesena — v dobrem stanu, je primerno ceno v Novem mestu št. 82 na prodaj. (155)

V grajščini Zalog, Breitenau je na prodaj še popolnoma dobra

mlatilnica

(Göppel mit Dreschkasten),

močna dve in pol konjskih sil.

Dobiva se vsak dan fino svežo namizno surovo maslo, kilo po 1 gld. 10 kr — Dalje ima material za stavbe, strešno in zidarsko opeko, (Falzziegel), vse ceneje, kakor v kateri si bodi opekarni.

Graf Thurnovo grajsko oskrbnitvo

v Zalogu, Breitenau. (161—1)

Opeka na prodaj!

Uljudno naznanjam, da sem Šalijevo opekarno v Češči vasi v najem vzel ter da tam izdelujem prav posebno dobro

zidarsko opeko,

ktero prodajam tisoč po 12 gld. 50 kr.

Ker se opekarna tako blizu mesta nahaja, velja dovoznja samo 3 gld. 50 kr. do 4 gld. od tisoč opek.

V nakup se priporoča

Giuseppe Olivo,

(151—2) izprašani stavbenki mojster v Nov. mestu.

Dobro novo istrijsko brinje

100 kilogramov za 7 gold
razpošilja

Josip Errath v Mokronogu.

Isti sprejme tudi v poduk

učenca,

kateri ima veselje do trgovine.

Zgradba občinske ceste.

V Radencih, črnomaljskega okraja, gradila se bo

1261 metrov dolga občinska cesta.

Delo je cenjeno 2433 gld. Licitacija vršila se bode

4. julija t. l. ob 9. uri zjutraj pri županstvu

v Radencih.

Licitacijski pogoji in načrti leže pri omenjenem županstvu kakor tudi pri okrajno-cestnem odboru v Črnomlju na ogled. Vadija vložiti je 10%.

Okrajni cestni odbor v Črnomlju,

dné 6. junija 1896.

Načelnik:

A. Lackner.

(149—2)

Stanovanje,

obstoječe iz štirih sob, kuhinje, kleti, dela vrta ob Stari cesti v Novem mestu se odda.

Prenovljeno lepo stanovanje

v prvem nadstropju hiše št. 204., z lepim razgledom, obstoječe iz treh sob, kuhinje itd., z vrtom ali tudi brez vrta, je oddati s 1. avgustom. (159—1)

Na prodaj je:

kočija, kolesel in trije komati,

vse še v prav dobrem stanu, pri

Alojz Windischerju,

(158)

trgovcu v Novem mestu.

LODOVICO VISENTINI,

Trst, ulica S. Nicolo št. 12

kupuje

suhe gobe za jesti, maslo in druge

domače pridelke

ter plačuje po najboljših cenah. — Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na prej omenjeno registrovano tyrdko. (137—1)

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih kokoši z veliko, belo čepo po 25 kr. Od Houdanskih po 25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrnopadovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-kih po 30 kr. Od italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od Emdenskih velikanskih gosij po 1 gl. Od Pekinških rac po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in čisto pleme.

Max Pauly,

(86-6)

Köflach (Stajarsko).

Mesarski učenec

iz dobre hiše, sprejme se v poduk. — Kje, pove upravništvo „Dol. Novic“.

(117-3)

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvorne zavoje s imenom:

Kathreiner

Trtne škropilnice

priznane kot najboljše in najcenejše — po 6 gl. 50 kr, dobivajo se pri

Antonu Kajtna-tu,

(133-3) kleparju v Radečah pri Zidanem mostu.

Učenec

kateri ima veselje in zmožnost do pekarije,

sprejme se v poduk

v Stenovčevi pekariji v Novem mestu.

Dve hiši na prodaj!

V Žužemberku na prodaj je hiša št. 14 z gospodarskimi poslopji in vrtom, in hiša št. 26 ravno tam. Obe hiši ste v dobrem stanu, nadstropje visoko, prostorne in pripravno priredjene.

Ponudbe naj se pošljejo (148-2)
gozdarskemu uradu v Sotesko, p. Dvor.

Nova knjižica:

Karmelska bratovšina sv. škapulirja,

(s sliko.)

Za Slovence po knjigah Serapion in Celinšek
posnel P. Ladislav.

Z dovoljenjem vis. čast. ljublj. knezoškofijstva.

Tiskal J. Krajec. — Novo mesto 1896.

Cena 7 kr.

Bratje, berite jo! Nemci imajo svojo, Hrvatje imajo svojo, zakaj ne bi je imeli Slovenci svoje. Od l. 1890 do sedaj je vpisanih 1074 udov samo tukaj, koliko pa drugodi. — Največ udov imajo fare: Mirnapeč, Metlika, Čatež pri Trebnju, Št. Peter — Kjer jih je več v družini zapisanih, naj imajo jedno; kjer je jedna oseba vpisana, naj razširja in dobi udov. (135-3)

Službo išče mesarski pomočnik,

star 26 let, slovenskega in nemškega jezika zmožen, ter tudi gostilniški obrti od nekdanj privajen.

Več pove iz prijaznosti gospod

(143-2)

Niefergall v Novem mestu.

V Škocjanu na Dolenjskem na prodaj je

mlin

s tremi kamni in stopami. V mlinu ste dve sobi, kuhinja, dve kleti — tik zraven svinjak in drvarnica. Zraven spada tudi njiva in gozd. — Vse še v dobrem stanu. — Več se zvê pri lastniku

Ivanu Gornik-u

(124-3)

v Škocjanu.

Kdor hoče kaj kupiti blaga za obleke, bodi-si sukno, cajn ali ženske obleke, narejene srajce (Jägerhemden), kravate itd., potem kavo, sladkor, riž (rajž), olje, jedilno in namizno moko in sploh vse v špecerijo spadajoče reči, kakor tudi železnino: lopate, krampe, sekire, teske za pluge, lemeže za lesene in železne pluge, žage, verige, žico (drat), kovanje za vrata, okna itd.; ako ima kdo za prodati stari mesing, kufer, cinasto posodo, svinc, jajca, konoplje, kimmel in še druge reči, naj se oglasi pri

Küssel in Končan,

v Novem mestu pri okrožnem sodišču v gospej Bervarjevi hiši ali pa pri filijali (podružnici) v Šmihelu.

Postrežba poštena, dobro blago, nizke cene.

Posebno se zdaj priporoča, da posestniki travnikov dajo kimmel pobirati, ker se za mali trud lahko veliko zasluži. (131-3)